

การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของป่าชายเลน
อำเภอยะหริ่ง ในอ่าวปัตตานี
Economic Valuation of Mangrove at Amphoe Yaring, Pattani Bay

ผกาทิพย์ แก้วอภิชัย
Phakatip Keawapichai

๑

เลขหน้	SD ๒๑๗.๗๒๕ ๗๒๖ ๒๕๔๔ ๐.๒
Bib Key	211240
	/ 26 ส.ย. 2544 /

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Science Thesis in Environmental Management

Prince of Songkla University

2544

ชื่อวิทยานิพนธ์ การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของป่าชายเลนอำเภอยะหริ่ง
 ในอ่าวปัตตานี
 ผู้เขียน นางสาวผกาทิพย์ แก้วอภิชัย
 สาขาวิชา การจัดการสิ่งแวดล้อม
 ปีการศึกษา 2543

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนและประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของป่าชายเลนอำเภอยะหริ่ง โดยการวิจัยเชิงสำรวจข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ การเก็บข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ 1. แบบสัมภาษณ์การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของป่าชายเลนอำเภอยะหริ่ง โดยสอบถามหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 364 ครัวเรือน 2. แบบสัมภาษณ์ผู้เพาะเลี้ยงปลากะพงโดยสอบถามผู้เลี้ยงปลากะพงในพื้นที่ศึกษาจำนวน 30 ชุด และ 3. แบบสัมภาษณ์ผู้เพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำจำนวน 30 ชุด

ผลการศึกษาลักษณะการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนของชุมชน มีการใช้ประโยชน์สองลักษณะคือ ลักษณะแรกเป็นการใช้ประโยชน์ทางตรงในด้านป่าไม้และการประมง ลักษณะที่สองเป็นการใช้ประโยชน์ทางอ้อมจากป่าชายเลนเพื่อเป็นสถานที่จอดเรือ เพื่อช่วยควบคุมการไหลของกระแสน้ำและเป็นแหล่งอาหารของสัตว์น้ำ ซึ่งการใช้ประโยชน์ทั้งสองลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันของชาวบ้าน กล่าวคือ การใช้ประโยชน์ด้านป่าไม้เพื่อเป็นเชื้อเพลิง ไม้ค้ำยัน ห้างตากข้าวเกรียบ อุปกรณ์ประมง เป็นต้น สำหรับด้านการประมงป่าชายเลนมีความสำคัญต่อปริมาณสัตว์น้ำ เนื่องจากป่าชายเลนเป็นแหล่งอาหาร ที่หลบภัยของสัตว์น้ำนานาชนิด ทำให้บริเวณชายฝั่งเป็นแหล่งทำการประมงที่สำคัญของชุมชน

การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของป่าชายเลนอำเภอยะหริ่งประกอบด้วยมูลค่าของการใช้ประโยชน์ทางตรง 1) ด้านป่าไม้แบ่งเป็นสองลักษณะ คือ การใช้ประโยชน์เพื่อการยังชีพและการใช้ประโยชน์เพื่อการค้าเชิงพาณิชย์ 2) ด้านการประมงเป็นการใช้ประโยชน์แบบพื้นบ้าน โดยแบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือ การใช้ประโยชน์เพื่อการยังชีพและการใช้ประโยชน์แบบพึ่งพานายทุน โดยประเมินมูลค่าจากมูลค่าผลประโยชน์สุทธิของการใช้ประโยชน์ดังกล่าว และ 3) ด้านการท่องเที่ยวประเมินมูลค่าจากค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยว (Travel Cost Method) ส่วนการใช้ประโยชน์ทางอ้อมจากป่าชายเลนเพื่อเป็นแหล่งเพาะฟักและอนุบาลสัตว์น้ำโดยประเมินมูลค่าจากค่าใช้จ่ายทดแทน (Replacement Cost)

ผลการประเมินมูลค่าพบว่า การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนด้านป่าไม้เพื่อการยังชีพ มีมูลค่าผลประโยชน์สุทธิเท่ากับ 546.69 บาทต่อไร่ต่อปี การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนด้านป่าไม้เพื่อการค้าเชิงพาณิชย์ (การสัมปทาน) มีมูลค่าผลประโยชน์สุทธิเท่ากับ 1,013.62 บาทต่อไร่ต่อปี การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนด้านการประมงเพื่อการยังชีพมีมูลค่าผลประโยชน์สุทธิเท่ากับ 17,998.67 บาทต่อไร่ต่อปี การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนด้านการประมงแบบพึ่งพานายทุนมีมูลค่าผลประโยชน์สุทธิเท่ากับ 50,729.48 บาทต่อไร่ต่อปี การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวมีมูลค่าผลประโยชน์สุทธิเท่ากับ 765.04 บาทต่อไร่ต่อปี ส่วนผลประโยชน์จากป่าชายเลนในแง่ของการเป็นแหล่งเพาะฟักและอนุบาลสัตว์น้ำมีมูลค่าผลประโยชน์สุทธิเท่ากับ 2,564.93 บาทต่อไร่ต่อปี มูลค่าผลประโยชน์สุทธิของป่าชายเลนอำเภอชะอำมีมูลค่ารวมเท่ากับ 73,618.43 บาทต่อไร่ต่อปี จากผลการคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) ณ ระดับอัตราคิดลด 12% มีมูลค่าเป็นบวกเท่ากับ 3,475,110,535.39 บาท

The findings indicated the following: the mangrove use on Pattani Bay was of two types. First was the direct use of mangroves for fish and fisheries, and second was indirect use for fishing boats shelter, fish gear, and so on, as a diet resource for marine animals. These types of mangrove use would indirectly benefit people as well as daily life of the residents in the Pattani Bay area, as the people made use of mangrove trees as firewood, propping poles for fish traps, fishing shelter, and other fishing tools. A variety of marine animals used the mangrove as their feeding grounds.

The economic valuation of the mangroves on Pattani Bay was both in forestry and fisheries. For forestry, it was used for subsistence and commercial uses, and valuation was derived from the net benefit value of such uses. The level cost method (LCM) was used to derive the travel cost. The value of the mangrove use for boating and starting grounds of some marine animals was derived by using replacement cost technique.

The results of the valuation indicated that the mangrove use for subsistence was equivalent to a net benefit value (NBV) of Bht 546.69 per rai per annum (approx. 2.53 rai = 1 acre). The indirect use of the mangrove forest in the form of concessions was equivalent to the NBV of Bht 1,013.62 per rai per annum. The subsistence use of the mangroves in the form of fishing activities was equal to the NBV of Bht 17,998.67 per rai per annum, for individual fishermen and for small fishermen who needed to borrow from investors Bht 50,729.48 per rai per annum. The mangrove use for travel purposes was

Thesis Title Economic Valuation of Mangrove at Amphoe Yaring,
Pattani Bay

Author Miss Phakatip Keawapichai

Major Program Environmental Management

Academic Year 2000

Abstract

This research study aimed to examine the utilization of mangrove by local people and to evaluate its economic value in Amphoe Yaring, Pattani Bay. The research was based on primary and secondary data. For primary data collection, three sets of interview forms on economic valuation of mangrove on Pattani Bay were administered to 364 household heads, 30 snapper farmers and 30 tiger prawn farmers, all around the Pattani Bay area.

The findings indicated the following : The mangrove use on Pattani Bay was of two types. First was the direct use of mangrove forest and fisheries, and second was indirect use for fishing boats shelter, tide flow control and as a diet resource for marine animals. These types of mangrove uses were cohesively beneficial to the ways of daily life of the residents in the Pattani Bay area, as the people made use of mangrove trees as firewood, propping poles for fish chip drying shelves, and other fishing tools. A variety of marine animals used the mangrove as their feeding grounds.

The economic valuation of the mangroves on Pattani Bay was both in forestry and fisheries. For forestry, it was used for subsistence and commercial uses, and valuation was derived from the net benefit value of such uses. The travel cost method (TCM) was used to derive the travel cost. The value of the mangrove use for breeding and rearing grounds of some marine animals was derived by using replacement cost technique.

The results of the valuation indicated that the mangrove use for subsistence was equivalent to a net benefit value (NBV) of Bht 546.69 per rai per annum (approx. 2.53 rai = 1 acre). The commercial use of the mangrove forest in the form of concessions was equivalent to the NBV of Bht 1,013.62 per rai per annum. The subsistence use of the mangroves in the form of fishing activities was equal to the NBV of Bht 17,998.67 per rai per annum, for traditional fishermen and for local fishermen who needed to borrow from investors Bht 50,729.48 per rai per annum. The mangrove use for travel purposes was

equivalent to the NBV of Bht 765.04 per rai per annum. The mangrove use concerning the breeding and rearing grounds of marine animals was equal to the NBV of Bht 2,564.93 per rai per annum, and the total NBV of the mangrove use on the Pattani Bay was equivalent to Bht 73,618.43 per rai per annum. The net present value (NPV) of the mangrove use at a 12% social discount rate was still positive, that was Bht 3,475,110,535.39